

De techbro's lopen weg met René Girard

Is zijn denken gevaarlijk?

naar het artikel van Valerie Granberg

Filosofie Magazine

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Girards theorie
- 3 Peter Thiel
- 4 Alternatieve visies
- 5 Neurowetenschap
- 6 Conclusie
- 7 Meer informatie

Wie is René Girard?

De filosoof achter de techbro's

- Frans-Amerikaanse denker (1923-2015)
- Grote invloed op techmiljardairs
- Bekend van de **mimetische begeerte**
- Wordt soms *the godfather of the like button* genoemd

Centrale vraag

- Waarom oefent Girard zo'n grote aantrekkingskracht uit op techbro's?
- Wat is zijn mensbeeld precies?
- Heeft hij gelijk of kun je de mens ook anders zien?

De romantische leugen en de romaneske waarheid (1961)

- We verlangen niet uit onszelf, maar omdat we zien dat een ander hetzelfde begeert
- We nemen **blindelings begeertes van anderen over**
- De *romaneske waarheid*: we doen het, maar ontkennen het
- De *romantische leugen*: we denken dat we authentiek verlangen

Voorbeeld

We verlangen naar bepaalde spullen, kleding en vakanties, omdat we zien dat anderen ze willen.

God en geweld (1973)

“Twee begeerten die naar hetzelfde object convergeren, zijn een hindernis voor elkaar.”

- We worden **concurrenten** van elkaar
- Geweld kan tijdelijk worden ingedamd door een **zondebok** aan te wijzen
- De zondebok wordt opgeofferd om spanningen te ontladen

Positieve mimesis

Later in zijn leven nuanceert Girard zijn standpunt:

“Mimetische begeerte, zelfs in een slechte vorm, is inherent goed, omdat ze de opening uit onszelf is.”

- Verlangen is een **openheid naar anderen**
- Mimesis is ook de bron van **kunst, cultuur en creativiteit**

Peter Thiel: de omstreden leerling

Wie is Peter Thiel?

- Mede-oprichter van PayPal en Palantir
- Student van Girard aan Stanford
- Trump-adept en antidemocraat
- Grote invloed op J.D. Vance

Controverses

- Palantir-software wordt door Israël ingezet in Gaza
- Ook gebruikt door Amerikaanse immigratiedienst ICE
- Volgens Amnesty International worden mensenrechten geschonden

Een gevaarlijke lezing

- Thiel neemt Girards diagnose over: mimetische begeerte leidt tot strijd
- Maar hij laat Girards **nuanceringen** achterwege
- Hij draait het zondebokmechanisme om

Voorbeeld

Thiel wijst klimaatactivist Greta Thunberg aan als “*legionair van de Antichrist*”. Door van Thunberg een zondebok te maken, rechtvaardigt hij zijn autoritaire agenda.

“Competitie is voor losers”

De paradox van Thiel

- Thiel ziet mimetische strijd als noodzakelijk
- Maar hij plaatst **zichzelf en zijn techbro's daarbuiten**
- Zij zijn de uitverkorenen die monopolies creëren
- Zo laten zij de strijd uitdoven

De romantische leugen

Thiel ontkent dat hijzelf midden in de mimetische rivaliteit zit. Dit is de ultieme vorm van Girards romantische leugen.

De mens als rivaliserend wezen

Deze visie komt voor bij verschillende denkers:

- **Thomas Hobbes** (Leviathan, 1651): *“homo homini lupus est”* - de mens is een wolf voor de mens
- **Herbert Spencer** (1820-1903): *“survival of the fittest”*
- **Sigmund Freud**: zelfbehoud als fundamentele eigenschap

In al deze visies is de mens fundamenteel op zichzelf gericht.

Revolutie voor het leven (2025)

- Von Redecker haalt Hobbes' metafoor van *paddenstoelen* aan
- Mensen zouden in de natuurtoestand als paddenstoelen uit de grond schieten
- Dit is een **masculiene fantasie** van autonoom ontstaan

Ironie

Paddenstoelen zijn juist de vruchtlichamen van **immense ondergrondse schimmelnetswerken** waarin voeding en informatie worden gedeeld. De metafoor keert zich tegen zichzelf.

Modern eigendom

- Geeft de bezitter niet alleen recht om te controleren en te gebruiken
- Maar ook om te **misbruiken en te vernietigen**
- Het idee dat we de wereld kunnen bezitten, legitimeert denken in termen van **strijd en controle**

Conclusie

Eigendom is de belangrijkste bron van onze hedendaagse crises.

Denkers die samenwerking benadrukken

Alternatieve visies

- **Pjotr Kropotkin** (Wederzijdse hulp, 1902): soorten overleven dankzij samenwerking
- **Lynn Margulis**: endosymbiose speelt sleutelrol in evolutie
- **Kristien Hens** (Denken met microben, 2025): aan de oorsprong van het leven ligt samenwerking
- **Robin Wall Kimmerer**: geven is vanzelfsprekend in de natuur

Conclusie

De natuur werkt niet uitsluitend met concurrentie, maar evenzeer met afhankelijkheid, zorg voor elkaar en samenwerking.

Ian Suttie (The origins of love and hate, 1935)

- Verzette zich tegen Freuds idee dat baby's worden gedreven door zelfbehoud
- Baby's zoeken vanaf het begin een relatie van **wederzijdse genegenheid**
- Hechting is geen zwakte, maar een **fundamentele menselijke behoefte**

"Ik meen dat de kiem van goedheid of liefde aanwezig is in het individu vanaf het allereerste begin."

Vittorio Gallese (2009)

- Een van de ontdekkers van de **spiegelneuronen**
- Vergeleek Girards theorie met *embodied simulation*

De ontdekking

“De ontdekking van het spiegelmechanisme suggereert dat de wortels van mimesis meer te maken hebben met sociale identificatie dan met conflict.”

Twee kanten van mimesis

Mimesis heeft twee kanten

- 1 **Sociale kant:** leren, empathie en communicatie
- 2 **Competitieve kant:** rivaliteit en conflict

Conclusie van Gallese

- Imitatie dient om met anderen mee te voelen
- Rivaliteit ontstaat pas als de omstandigheden daartoe uitnodigen (bijv. schaarste)
- Of mimesis tot strijd leidt, hangt af van de **context**

De les van Girard

- We vormen onze identiteit in relatie tot anderen
- Het is belangrijk te kijken naar de verlangens die we ongemerkt overnemen
- Mimesis kan inspireren, maar de richting van die inspiratie doet ertoe

De techbro's

- Techbro's als Thiel hebben Girards filosofie **gekaapt**
- Ze gebruiken hem om hun hang naar dominantie te rationaliseren
- Maar Gallese laat zien: mimesis kan ook tot het tegendeel van strijd leiden

Drie belangrijke inzichten

- 1 **Girard:** Mimetische begeerte is fundamenteel, maar kan zowel tot strijd als tot verbinding leiden
- 2 **Thiel:** Een gevaarlijke interpretatie die Girards nuancerings negeert
- 3 **Alternatieven:** Samenwerking, zorg en verbondenheid zijn net zo fundamenteel als concurrentie

De mens is niet alleen een wolf, maar ook een bron van zorg en verbinding.

Filosofie Magazine

- **Website:** Filosofie Magazine
- **Nieuwsbrief:** Ontvang elke woensdag het laatste nieuws

Aanbevolen artikelen

- Boekenkast augustus 2026
- Klassenverschillen zijn onrechtvaardig, maar ook onontkoombaar
- Techniekfilosoof Yuk Hui: 'Al wordt organisch, maar niet menselijk'
- Kunstenaar Jasmijn Vermeeren: 'Mijn gezonde gezicht voelt als een masker'

Ik heb dus ik ben

- **Thema:** De filosofie van bezit
- **Docent:** Valerie Granberg
- **Wanneer:** 24 t/m 28 augustus 2026
- **Waar:** ISVW in Leusden

Meer informatie via Filosofie Magazine

Bedankt voor uw aandacht!

Valerie Granberg
Filosoof en fotograaf